

עין משפט נר מצוה

לא אב מיי פט"ו מהלכות מעסיק הלכה יד:
לב ג מיי פ"יו מהל' מעה"ק הלכה יד:
לב ד מיי פ"ב מהל' ממדין הלכה ו:
לד ה מיי פ"ב מהל' שבת הל' ז ופ"א שם הל' ז נוש"ע א"ח שמונ של שפיף ס:

תורה אור השלם

- והפס כי הקריב קרבן מנחה ליהוה סלה ויהי קרבנו רצק עֲלֶיהָ שֶׁמֶן וְהָיוּ עֲלֶיהָ לִבְנֵה: ויקרא ב, א
- כָּל הַאֲדָמָה יַעֲשֶׂה בָקָב אֶת אֶחָד לַהֲקָרִיב אֲשֶׁה רִיחַ יְנִיחָה לַיהוָה: במדבר טו, יג
- וְהָיוּ תַקְרִיב לְפָנֶיךָ חֲצִי הַחֵיטִן אֲשֶׁה רִיחַ יְנִיחָה לַיהוָה: במדבר טו, י
- וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְרַב בּוֹ אֶת חֲבֻכָּה וּבָעֵר עֲלֶיהָ וַתֵּחַן עֲצִים בְּבָקָר בְּבָקָר וְיִקְרַךְ עֲלֶיהָ הַעֲלֶה וְהִקְטִיר עֲלֶיהָ חֲלָבִי הַשְּׁלֵמִים: אש קמדי תוקד על המזבח לא תבדק: ויקרא ו, ה-ד

מוסף רש"י

ושיריו נאכלין. דלה הי טוה לנחמא, ושמי ליה לשמול כין שמן דמלי קמין ויני לן דלא מני קמין (מנחות ט: מנח"י) שמן לא יפחות מלוג. דמיו למנחת נדבה ופס"ג דהוא מתסין לקריבו דפני עמלו נכסים, והן סתמא כ"ר שמונ דאמר ק"ה ממנחין שמן (שם ק:). דון מינה ומינה. לכל דביה לגדוד מנחה מנחה שפיקרו של דבר לממני מחבירו אף לכל דביה לגדוד מנחה (סנהדרין טה: וכע"ז שבוחות לא). דון מינה ואוקי באתריה. דון עיקר הדבר לגדוד מחבירו, אבל לשאר דבריו שאהם מולא דיוו מפורש בו ופאה יסול לגדוד מינה וביה דבר מדבר וליקן לרין לגמל מחבירו, המעמידה במקומו וכל פשוטה למיכיו (פסחודין טה:). א: כלמיה לאמר שלמדו משם ויבטלמו נלמן, דעמידה און מנחה שאל דברים המפורשים צו (שבוחות לא). וכע"ז חזקוני (ס:). א: למלי דלריכי גמריקן, למלי דלא לריכין מוקמין באתרל (יבמות טח) דרבנן סבירי מה מנחה מתנדבין. דמן דלא נדבה גמריקן ממנחה נדבה, דלמיר קרנ מלמד שמתנדבין שמן, וההוא גמי מנחת נדבה כמי כי תקריב קרנ מנחה: ואוקי האישיש בשלם לוגין: דלמך דלא כפני עמלו היספיה דפואל דין: מנחה גמר לה. הי סיבי דגמריקין אין הי גמי גמר רבי אורט מלמד שמתנדבין שמן. דון מינה כל הנסכים בשלם לוגין: קרבן מנחה מלמד בו, אלמא ממנחת נדבה גמר לה (מנחות קו). המתנדב יין. גלא קריב, מביא ומזלפו על גבי האישיש. על אש דשעתא הוא כולה (יבמה חייב. משום טה: כחתי) ויכבה חייב. משום לא מנכה (יזחא ט: כלפי. ממוך פסחים ט:). מכבין גחלת של באתרה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

שיטה מקובצת

המתנדב שמן קומצו. ודאי דלקמצה בפס ידו כדרך קמית המנחה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

המתנדב שמן קומצו. ודאי דלקמצה בפס ידו כדרך קמית המנחה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

צא:

אמר לֹיֹה אִי תִנְיָא תִנְיָא.
הא דפליגי רבי ורבנן בסוף כל המנחות באות מלה (מנחות סב.) גבי תנופת זמחי שלמי לצור דילפינן מנחבי שלמי יחיד וקאמר רב פפא דכולי עלמא דון מינה ומינה ההיא מקמי דשמעה לברייתא דהכא דמפקינן לה גבי

מתנדב שמן דפליגי דרון מינה ומינה ויש לתמוה דבפרק המנחות והנסכים (סס קד:) תנן אמר רבי טרפון מה מלינו ביין שהוא צא חוצה צא לה צנדה אף שמן שהוא צא חוצה צא נדבה למא לי מה מלינו כיון דליף הכא מקרא מדכמיז קרבן:

המוריד גחלת מעל המזבה וביבה חייב.
וא"ת אמאי חייב הא איתעבידל לה מלוותה דהא תנן לה טו בפרק המנחה מקדש הורידה לפקעה טא והוא דמתן (לעיל פו.) וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר ושמה יש חילוק בין המזבח למתחלק בעזרה אי אתה צריך לשאול שמן של מצורע שאין מתנדבין דמכלל דמ"ד מתנדבין מתחלק אמר ליה אבבי אימא סיפא אם ראתי שמן שניתן על גבי אישים אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע שאין מתנדבין דמכלל דמ"ד מתנדבין מתחלק אמר ליה אבבי אימא סיפא אם ראתי שמן שניתן על גבי אישים אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מתנדבין שמן מכלל דלמ"ד מתנדב טו כולן לאישים לאבבי קשיא רישא לרבי זירא קשיא סיפא בשלמא לרבי זירא רישא בשירים סיפא בקומין אלא לאבבי קשיא תנא רישא אמר סיפא בשלמא סיפא תני משום רישא אלא רישא משום משום סיפא מ"י תני אין טו אמרו במערבא טתנא רישא משום סיפא: ט"ש ט ויין דכדברי ר"ע דלספלים שמן טו דכדברי רבי טרפון לאישים מאי לאו מדיין כולו לספלים שמן טו כולו לאישים מידי איריא

הא רבי יהודה הא רבי שמעון.
וא"ת הא שמעין ליה לר"ע דסבר ליה כי כ"ר שמעון צהוגול צתא (צ"ק קיג.) דקאמר רבי שמעון משום ר' עקיבא לונש אדם י כלאים זה על גב זה כדי להעביר כו' ויש לומר דמרי תנאי ואליצא דר"ע:

הא כדאיתא והא כדאיתא
אמר רב פפא כתינאי אמור קמיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא ט דון מינה ומינה דון טו מינה ואוקי באתרה איכא בינייהו דרבנן סברי ז מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין [ומינה מה מנחה לוג שמן אף כאן לוג שמן ומה מנחה קומצה ושיריה נאכלין אף שמן קומצו ושיריו נאכלין טו ואידך ממנחה מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין ואוקי באתרה כ כנסכים מה נסכים שלשת לוגין [אף שמן שלש לוגין ומה נסכים כולן לספלין] אף שמן כולן ט לאישים אמר ליה רב פפא לאבבי ט אי ממנחה מייתי לה [רבי] דב"ע דון מינה ומינה אלא רבי ²מאזרח גמר לה א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא מו מצית אמרת הכי והתניא י קרבן מנחה מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשה לוגין ומאן שמעת ליה דאמר שלשה לוגין רבי היא וקא מייתי לה מקרבן א"ל ט אי תניא תניא ט אמר שמואל המתנדב יין מביא ומזלפו על גבי האישיש מ"ט אמר קרא יויון תקריב לנסך חצי ההין אשה ריח ניחוח לה' והא קא מכבי כיבוי במקצת לא שמיא כיבוי איני ט והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב דהמוריד גחלת מעל גבי המזבה וביבה חייב דליכא אלא האי איבעית אימא כיבוי דמצוה שאני ת"ש דתנא ר"א בן יעקב ט כלפי שנתנה תורה יו לתרום יכול יכבה ויתרום אמרת לא יכבה טו שאני התם אפשר דיתב וגטר טו ת"ש יין כדברי ר"ע לספלים שמן כדברי רבי טרפון לאישים ועוד תניא יין נסך יו לספלים או אינו אלא לאישים אמרת י לא יכבה טו ל לא קשיא ט הא רבי יהודה הא ר"ש למימרא דשמואל כר"ש סבירא ליה ט והאמר שמואל מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים

לוגין ניניהו דנפקא לן צננחות [דף קד.] אורח מלמד שמתנדבין יין: ומה נכים כונו לספלים. כלומר כיון דרבי אוקי צאתרה אית ליה להא גמי אוקי צאתרה ומה לו יין כולו לספלים אף שמן דלאו צר ספלים כולו לאישים וציון שפיטא לן דכולו לספלים ואינו מתחלק לכהנים דהא מלאזרח איתרבי דכמיז צננסכים כל האזרח יעשה ככה (במדבר טו) ומנחת נסכים כולה כליל: **רבי מאזרח גמר לה.**
לנדבת שמן וכי גמי דיינת מינה ומינה שלשת לוגין הן שהוא פחות שצננסכים דנסכים של כשב רביעית ההין יין לא כמיז צהו טו (סס:) ו**מי מליט אמרס הכי.**
דרבי מאזרח גמר לה: אשה ריח ניחוח. אלמא יש יין שהוא לאישים וליזה זה זה יין ההא צפני עמלו דלילו ההא בגלל זמח כמיז הסך נסך שער (שם כח) לשון שביעה לשון שכרות שיהא נראה על גבי המזבח כשפוקקין את השיטין כדאמרין צנסכת סוכה (דף מט:): **לא שמי יצוי.**
דלא קפיד קרא אלא אלש תמיד תוקד על המזבח (ויקרא ו): **נלפי.**
כלומר הואלי: **לפרוס.**
את הדשן: **יכול יכבה.**
אם מלאן כולן לוחשות שאינן מאוכלות: **אמרס לא יכבה** ט. אלמא כיבוי דמנחה אסיר יו: **וגטר.**
וממתינ: או אינו אלא לאישים. דהא כמיז אשה ביין (במדבר טו): **הא רבי יהודה.**
דלמך (שבת קכ:) ט דבר שאין מתכוין לזכור הוא לא לה ט תכבה אפילו צלא מתכוין הלכך עקר ליה למשמעומיה דלשה למדרישה נחת רוח הוא לפני כלשים והכי מסיק לה לברייתא בספרי [שלח טו י:] **הא רבי שמעון.**
שמואל כריז שמעון דכיון דלין מתכוין לכבות אין לא תכבה ראייה לו עליו לאסור למיעקר משמעומא דלשה משום קושיא דלא תכבה ואם תאמר פסיק רישא ולא ימות הוא אפשר דמוליף ליה צטויפין דקות מאלד הלכך אי גמי מכבה צטיפים גסות דבר שאין מתכוין הוא: **גחלם של מסכת.**
לאו צת כיבוי הוא לו ואיסורא דרבנן הוא דליכא וצמקוס היזק רצים לא גזור רבנן: אכל

כל התדיר פרק עשירי זבחים

גב' אמר שמואל המסנדב שמן לדברי יו רבי טרפון קומלו.
ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלים: **קרנן מנחה.**
דמלי יו למכתב כי תקריב וכמז קרבן ימירא לדרשא: **אף און גמי פנינא.**
דנאכל ולא מקטיר ליה כולו: אין אסה לרין לשאול. אם של אלו הוא או של נדבה הוא ויהיז טעמא למילתיה שאין מתנדבין שמן: **מכלל דמאן דאמר מסנדבין.**
איכא לספוקי צנדה אלמא שמן נדבה מתחלק: **צנמא לרי זירא.**
דמתוך למתני כשמואל רישא דמשמע מתחלק צצשיריס] וסיפא דמשמע נדבה לאשים דליכא ט לאוקמא צקומץ: **סנא רישא משום סיפא.**
רישא דתני גבי שמן המתחלק אי אתה לרין לישאל מהו כדי נסבה דלי גמי מתנדבין שמן אינו מתחלק אלא משום דבעי למיתני ספיא אם ראתי שמן יתן על גבי האשים ט אי אתה ריך לספקא צנדה שאין מתנדבין שמן דדוקא אשמעינן דלילו למאן דאמר מתנדבין נותן טא תנא רישא גמי אם ראתי שמן מתחלק: **יין דנדבי רבי עקיבא.**
דלמך צנסכת מנחות (דף קד:) מתנדבין יין ואין מתנדבין שמן אותו יין לספלים הוא נותן טו לנסך ולא ללוג על האשים טו והוא הדין לרבי טרפון ציון דין טא אלא משום דליצטריך טו שמן למיתני [כדצרי] רבי טרפון דלא יתני לה סתמא דהא לרי עקיבא אין מתנדבין שמן תנא גמי יין כדברי רבי עקיבא: **שמן של נדבה דנדבי רבי טרפון.**
דלמך אף מתנדבין שמן לאשים הוא נותן טו: **הא כדאיתא ואל דאיתא.**
יין כולו לספלים ודקמני צשמן לאשים אקומץ קאי: **ה"ג כסנאי שמן לא יפחוס מן הלוג רבי אומר שלשם לוגין: דרון מינה כו'. כל דבר שאתה למד מחבירו צג"ש** טו אן צהיקס היו למד טו ממנו ככל דצריו: **דון מינה ואוקי צאסרס.**
מה שהדבר לרין ללמוד מחבירו שאין יכול ללמוד מגופו ילמד מחבירו ולשאר דברים שיכול ללמד טו מגופו העמידהו על מקומו: **מה מנחה מסנדבין כו'. דעיקר נדבת שמן מקרבן מנחה נפקא לן וסתם מנחה צריכה לוג שמן ט דכמיז (ויקרא יד) למנחה ולוג שמן: ומה מנחה קומלס כו'. כלומר וכיון דאית ליה למתא קמא דון מינה ומינה לענין הקטרה גמי טו דייגינן ומינה מה מנחה קומלס כו': **ננסכים.**
דהא שמן של נדבה טו לא קרב אלא צפני עמלו כיון ההא צפני עמלו הלכך לנסכים דמי וציון שפיטא לן דשלשת**

למנחה ופאה ליה לשמול כין שמן דמלי קמין ויני לן דלא מני קמין (מנחות ט: מנח"י) שמן לא יפחות מלוג. דמיו למנחת נדבה ופס"ג דהוא מתסין לקריבו דפני עמלו נכסים, והן סתמא כ"ר שמונ דאמר ק"ה ממנחין שמן (שם ק:). דון מינה ומינה. לכל דביה לגדוד מנחה מנחה שפיקרו של דבר לממני מחבירו אף לכל דביה לגדוד מנחה (סנהדרין טה: וכע"ז שבוחות לא). דון מינה ואוקי באתריה. דון עיקר הדבר לגדוד מחבירו, אבל לשאר דבריו שאהם מולא דיוו מפורש בו ופאה יסול לגדוד מינה וביה דבר מדבר וליקן לרין לגמל מחבירו, המעמידה במקומו וכל פשוטה למיכיו (פסחודין טה:). א: כלמיה לאמר שלמדו משם ויבטלמו נלמן, דעמידה און מנחה שאל דברים המפורשים צו (שבוחות לא). וכע"ז חזקוני (ס:). א: למלי דלריכי גמריקן, למלי דלא לריכין מוקמין באתרל (יבמות טח) דרבנן סבירי מה מנחה מתנדבין. דמן דלא נדבה גמריקן ממנחה נדבה, דלמיר קרנ מלמד שמתנדבין שמן, וההוא גמי מנחת נדבה כמי כי תקריב קרנ מנחה: ואוקי האישיש בשלם לוגין: דלמך דלא כפני עמלו היספיה דפואל דין: מנחה גמר לה. הי סיבי דגמריקין אין הי גמי גמר רבי אורט מלמד שמתנדבין שמן. דון מינה כל הנסכים בשלם לוגין: קרבן מנחה מלמד בו, אלמא ממנחת נדבה גמר לה (מנחות קו). המתנדב יין. גלא קריב, מביא ומזלפו על גבי האישיש. על אש דשעתא הוא כולה (יבמה חייב. משום טה: כחתי) ויכבה חייב. משום לא מנכה (יזחא ט: כלפי. ממוך פסחים ט:). מכבין גחלת של באתרה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

המתנדב שמן קומצו. ודאי דלקמצה בפס ידו כדרך קמית המנחה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

מסורת הש"ס

א) נע' מו"ט סוף פ"יב דמנחות, ט) מנחות ק,א, א [שם עד:ד, ד] [שבת ל: ופ"א, ט) מוסף דמנחות פ"יב ה"ד, ע"י ספרי שלח ק, ו) מנחות ק, [ושם כל הסוגיא צכמה שנינים], ו) וינמות עת: ופ"א ע' ירושי יבמות פ"ה ה"ג, פ"א ה"א, סנהדרין פ"ט ה"א, שברעות פ"ד ה"ב פ"ה ה"ב, ט) [שבת קטו: ופ"א, ט) מנחות עד: ו) יומא מו:, ס) כע"ז פסחים ח סוטה ג., ט ע' רש"י, ט) [שבת מל: ופ"א, ט) שם מל, ע' חולין קכ:, ט) מנחות פט, ט) [ור' ככ. טט: מל: ובשאר דוכמי, אמנס עיקר מילתא דר"י פסויה צצילה כג: צנשה וצנמי:]

גליון הש"ס

גב' יין כדברי ר"ע. ע"י מנחות דף לא ע"ב מוס' ד"ה דמייני:

שנינו נוסחאות

א) לדברי ר"ט נתחק (ש"ס). וכן ליתא צכמ"ה וצנמחות (עד טו) וצאלמא נלאה כמיומר, ורש"י הוא שפירש (דק"ט:) בן כס"י דתנאי ופס"י בן תקריב קרבן מנחה. וינמות אמר קרא נתחק (ש"ס): בן ז"ל וכמנחה (ש"ס): ד) מתנדבין שמן (ש"ס) מכלל דלמ"ד (כ"י:): ה) מתנדבין שמן אויל לאישיש כל"ל (ש"ס): ו"א כולו לאישיש (כ"י:): ו) צכ"ס אמרי במערבא אין: ז) מתניי ה"סות' צנמחות (צא טו) ובחולין (כג ט) ג"י ל"ג שמן, ומפירשי דפליג ר"ט ציון. והצ"ח"ס שם כמז על דברים"ט דמולא לישב: ח) שמן גמי כולו מנח"י (ש"ס): ט) ז"ל דרון (ש"ס): י) סביר דון מינה ומינה דון מינה מה מנחה כו' (ש"ס): יא) נאכלין ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה דון מינה מה מנחה כו' (ש"ס) ובע"ז בבחתי" (ש"ס): יב) ז"א כולו לאישיש (ש"ס): יג) אומר רב פפא אי מנחתה ילפי לה דכ"ע לא פליגי דרון מינה ומינה כו' (ש"ס): יד) וכלשאל דקאל (וויקרא ו): טו) צכ"ס נוסף עד דלהיו אפר: יו) צכמ"ה וצליקוטן לנסך. כלשון (ש"ס): יז) כדברי (ש"ס): יח) קא"ו (ש"ס): יט) מרדמי למכתב כי תקריב מנחה וכתב כו' (ש"ס): כ) ז"ל איכא (כ"י:): כא) יתחן ע"ג האישיש תנא כו' כל"ל (כ"י:): כב) יתחן (כ"י:): כג) צכ"מ נוסף וטעמא ד"י עקיבא מפרש צבג"י (בר) מינת ביין ליתא דצ"י (והוא הוספת צה"י), ופי' ד"י טרפון גמי ס"ל דמתנדבים יין (כ"י:): כד) דאצטריך למיתני שמן כדברי ר"ט דלא מיתני ליה סתמא כל"ל (ש"ס): כו) למד (ש"ס): כז) ללמוד (ד"ד): כח) ז"א גמי ילפינן מינה מה כו' (כ"י:): כט) צכמ"ה וד"ו נדבה לח הקרב בפני כו'. וג"י ד"ק נדבה הבא בפנ"ע ביין הבא כו': לו דמא (ד"ד): לא) דצ"י שמן, וכצ"ל דלי מלאזרח גמר דמתנדבין שמן א"י א"ל ללמוד מיין דצבחהל כמיז ציה צשמן רביעית ההין דהיינו ג' לוגין (ח"ג ינוע טח: טו:) [בן צכ"מ טסף וד"י ריב לוגין: לז) צכמ"ה וד"ו הכבה, וכלה לעיל אלו טו: לד) ז"ל בלא אסיר (ש"ס): לה) ז"ל בלא (באתר"ס): לו) ז"ל לאסור עליו (ש"ס): לז) ז"ל היא (ש"ס): לח) ז"ל דא מסקינן (ש"ס): לו) ז"ל בוא (ש"ס): לו) ז"ל לעיל (ש"ס): לו) צכ"מ נוסף דפקעה מאליה חשיבא נעשית מצוהתא אבל הורידה לא נעשית מצוהתא:

המתנדב שמן קומצו. ודאי דלקמצה בפס ידו כדרך קמית המנחה אפשיה, אלא"ה) שפירשי בבבלי שיטור קומין שהוא כשני ויחוס. (מרי"ט פסירי מנחות) * ועי' מוסף רש"י ד"ה ויטיו נאכלין. ונהנמ"ה מנחות ט: דע פ"א פ"י קומלי. קיסמין:

עין משפט נר מצוה

ה א מ מ" פ"ב מהל' פסק"מ הלכה ט':
ו ב מ"י שם הלכה יח:
ז ג מ"י פ"א שם הלכה יא:
ח ד מ"י פ"ב שם הלכה כ':
ט ה מ"י פ"ח מהל' מעה"ק הל"ט דלא כר"ע:

תורה אור השלם

- הבחן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד:

- ויקרא ו, יט ואשר יזה מוקדה על הבגד אשר יזה צל"ה תבבס במקום קדש: ויקרא ו, כ

מוסף רש"י

וקרן ואצבע וחודה. חטאת טענה ליתן ממנויה נאכנע כנגד חוה של קרן ונמשך מלמעלה ומלמטה. וסקנין יסיהן אגן של חמה על חמה כיום חמה נדי מקצועות המזג (רש"י:י) חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים. שאין לדמי קנול: מהו.טס נפסלה כקן או לא, ולא איפשטיל לה (רש"י:א) פירכסה. לחמה שטוטה: ויצאה לדרורם וחודה שחדה.לחן פסול יוצא בתוך הממלטה, והאי וחודה לאו דוקא (רש"י כו.) זו שאלה. ננימחמה, שאלה גדולה שאלת (רש"י ז):

ליקוטים

חטאת העוף שהכניס דמה בצוארה בו. נראה אידיביט זו בש"ס למאן דאמר לא בעינן כיפר (במשנה דלעיל פ"ב ע"א) דאי לר' שמעון ור' יהודה היאך שייך כיפר, הדיאך אפשר להוות באכבענו מצואר העוף שבע הוואת וארבע הוואת על המזבח, וגם לשון הגמרא חטאת העוף שהכניס וכו'. נראה דבכניסה בעלמא פסולה. הדיאך אפשר היאך מבעיא שלא כהליכתא, דה ר' יהודה ור' שמעון סבורים דבעינן כיפר. ואפשר דמכאן צא להר"ם מה שפסק בדניסה לחוד פוסל במזיד אליבא דר' יהודה, ומיכניע ליה אליבא דהילכתא, אבל אם נאמר דבעינן בכל ענין כיפר לא שייך כאן כניל. אך אפשר דיוכל להיות שהיוה כנינו, וצ"ע. ועיין שם שבביא השי"ס ברייתא, פירכסה ונכנסה לפניס כשרה הא הכניסה פסולה, מבואר דאין צריך כיפר, דהפירכסה מעצמה לא שייך כיפר, אם כן כבהאי גוונא הכניסה פסולה ולא בעינן כיפר, מוכח דין הר"ם דלא בעינן כיפר, ומכל מקום בנכנסה מעצמה כשרה דהו כמו שונג, עיי"ש. (מ"ח מזה קליט)

שיטה מקובצת

תור"ה א' הבי ב' ויש חלוק דהיבא דקאי אקריא ב'. עיין בתוס' פסחים דף פ"ה ע"א (ד"ה למד):

צב:

וקרן ואצבע וחודה. תימה אי חומרי קחשיב הא לא הוו אליבא

דמד תנא דמאן דאית ליה חודה לית ליה קרן דלמוכח לעיל בפרק איזוהי מקומן (דף גג.) דפליגי רבי ור"א בר"ש ויש לומר דהכי אמר ב^ח קרן למאן דאית ליה וחודה למאן דאית ליה ^א וכן נר"ך לפרש לעיל בפ"ק ב^ח (דף י.) והאיכא חודה: **א' הבי אחד הנאכלות ואחד הפנימיות אחד הפנימיות ואחד הנאכלות מיבעי ליה**. שהפשוט יומר יש לו להזכיר מחלה ובפ"ק דסוכה (דף ב.) גרים רש"י במשנה אחת קטנה ואחת גדולה ופר"ך בגמרא אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דהכי משמע אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר כמות היא ואינה חלוקה לדין שני וכן דרך תנאים בכל מקום דההיא דפשיטא ליה תני ברישא ואותו השני כשנא להשמיענו ששוה לו שונה אחריו כדאמר בר"ה (דף כט.): אחד יצנה ואחד כל מקום שיש שם צ"ד ובצ"ק (דף נ:.) אחד החופר צור ואחד ^א החופר שיט ומערה ובמסכת סוטה (דף מג.) אחד הצונה ואחד הלוקח ואחד היורש וטובא תנן התם גבי מעריב המלחמה הכי וקשה מההיא דפ' ז' דכתובות (דף כ:.) דלמד מדשות ואחד ישנות וישנות פשוט לטומאה יותר מחדשות ובפ' המוילך (יבמות מא.)

אחד בתולות ואחד צעולות אלמא דנקט שאינו פשוט תחילה ויש לחלק דהיכא דקאי אקרא או צפונתא ^א דלעיל התם הוא דרגיל למתני הפשוט תחילה והא דתנן (פסהדרין דף נג.) אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה אט"ג דקאי אקרא אידי דאיירי בפרקא דלעיל דיני ממונות נקט נמי דיני ממונות ברישא וה"ר שמעון הקשה מההיא דמנחות פרק רבי ישמעאל (מנחות סג:.) דקמני ומכ"א אחד חול ואחד שנת משלש היה צא וה"ל למיתני שנת ברישא ב^ח ובסיפא ומכ"א אחד שנת וא' חול בשלש קופות ובשלש מגלות וה"ל למינקט חול ברישא ^א:

מיפסל פסיל ביה רחמנא ^א תיפוק לי דהא אפסיל לה באויר כלי אמר רב הונא בריה דרב יהושע במדביק כלי בצוארה בעא מיניה לוי ^א ניתו מבגד לבגד מהו המבגד קמא אידחי ליה לכיבוס ^א או דלמא לא ^ב א"ל ^א זו שאלה טעון כיבוס ממה נפשך אי אוספו וכשר הא כשר ואי אוספו ופסול אנא ^ד כרבי עקיבא ^ג ס"ל דאמר היתה לו שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס

יאלכנה לנו ולא לחרס. יאלכנה חדא משמע לומר בלחת מן הנאכלות כמצמי לך הענין הזה ולא בכל הנאכלות נתמעטה חטאת העוף שהיא נאכלת מדברים האמורים צענין ומה אמור צענין כיבוס מריקה ושטיפה: **אורחיה דקרא**. שכל הענין בלשון זה

נאמר ^ו ויקרא ^ו תשחט החטאת בצשרה נמדה: **רצה אמר**. האי פירכא דפרכת דלמא פנימיות נתמעטו ממיעוטא דזאת עיקר כיבוס צפנימיות כתיב דאשר יזה בניזלות הכמוצ מדבר והיינו צפנימיות כתיב ד^ו בהן הזאה על הפרכת אבל בחיזונות אין כמוצ הזאה וחיזונות הוא דאיתרבו מתורת: **והא סנא דמסני' אט"פ שאין הכמוצ מדבר אלא בנאכלות קאמר**. אלמא עיקר קרא בחיזונות הוא דכתיב ופנימיות מתורת איתרבו: ה"ק אף על פי שיש דברים צענין שאינו מדבר אלא בנאכלות ומאי ניהו מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמיק ליה כל זכר כזהנים יאכל אותה מיהו לענין כיבוס אחד הנאכלות ואחד הפנימיות והפנימיות עיקר דלשר יזה כתיב צהו וחיזונות מוזאת תורת החטאת: **אי הכי**. דעיקר צפנימיות כתיב אלמאי תנא אחד הנאכלות ואחד הפנימיות דמשמע ^ב האמורה בנאכלות נוהגת אף צפנימיות דהכי משמע ^ב האמור בנאכלות הוא הדין האמור צפנימיות אלמא נאכלות צנשמעוהא אתו ופנימיות מנייהוא: **אי הכי חטאת העוף נמי**. תימי ממשעוהא שהרי אף היא מן הניזאות דכתיב והזה (מן) ^ו **חטאת העוף שהכניס** (ויקרא ה:.) **חטאת העוף שהכניס דמה צוארה פנינס**. דין מליקה להייה מהו שמיפסל משום וכל חטאת אשר יוצא: **כגלי שרש דמי**. שהרי לא הוזקקה בקבלת ^א כלי וזה כלייה ומיפסל בהכנסת הדם שהכניסה כגלי להיכל: **או דלמא נו'**. ובהמה שהכניסה לפניס משנשחטה והוציאה וקיבל דמה לא מיפסלה דמדמה אמר רחמנא ולא שהכניסו עם צשרה: **פרכסה ונכנסה לפניס**. בחטאת העוף קמני לה ^א: כשרה. וקס"ד משום דמאליה נכנסה ולא הכניסה הוא ע"מ לכפר וקרא כתיב ^ו ויקרא ^ו לכפר בקדש: **ויאספ לדרוס וחורס**. לאו דוקא נקט וחורה אלא משום דקמני צה ^א צההיא ^ב פרכסה ויאמה לחון וחורה פסולה דדוקא נקט לשמועינן ברותא

דאע"ג דחורה פסולה נקט נמי גבי כשרה וחורה: הא הוציאה הוא פסולה. בתמיה וכי יש מחיצה צנפון וצדרוס ליפסל ציוצא אלא הא דמי פרכסה יצאת לחון איצטריכא ליה דקמני צה צההיא פרכסה ויצאת לחון חון לעזרה וחורה פסולה ואפילו ^א פרכסה ויצאת מאליה דנפסלה ציוצא ובפ' שני (לעיל טו.) מיייתי לה בגמרא: **פ"ג**. דקמני פרכסה ^ב גבי עוף משום ההיא נקט לה בלשון פרכסה ^ב דקמני צה נמי פרכסה ויצאה לחון וחורה פסולה: **נשפך על הרצפה**. מוצאיר העוף: **אזרוכי הוא דלא אזכריה רחמנא כלי שרש**. וזואר ידידה הוא במקום כלי שרת והלכך לאוספו ^ב כשר ולהזותו למוצח דה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה ואספו דכשר ^ב לעיל נג:.

או דלמא מיפסלי ביה רחמנא כלי שרש. דדוקא שייך ^ד ולא כתב ציה קבלה משום דצעי להזותו מן העוף עצמו למוצח וכ"ש דרצפה פוסלת: **תיפוק לי**. דלא צעי כיבוס בלאו מיעוטא דזאת דהא איפסיל ליה דם מני מטא לחויר הבגד ואזן רחוי להזאה צעינן ואויר כלי ככלי דמי ^ו לעיל כה: ^ו **במדניק כלי צוארה**. דלא היה על חוירו עד שנגע בו להאי איצטריך זאת למעוטי: **ניסו מבגד לבגד**. דדם בהמה קמיירי: **אידחי ליה לניצוס**. וגרע ליה מנשפך מן כלי על הרצפה ואספו ואחר כך ניתו על הבגד דהתם כיון דכשר לזריקה רחוי להזאה קרינא ציה אצל על הבגד דאיזקוקי איזקיק לכיבוס דדמי ^ב מתורת הזאה ולא קרינא ציה רחוי להזאה ולא צעי כיבוס האי אחרון: **זו שאלה**. בנימחמא יפה שאלת ואשייך עליה: ^ב **אוספו וכשר**. ואע"ג דאיזדקיק לכיבוס לא בטל מתורת דם כל זמן שלא כיבסו וה"ל כנשפך מן הכלי על הרצפה: הא כשר. וטעון האחרון כיבוס: **ואס סימאי לומר שאס אוספו מן הראשון פסול** ^ב. כדקא ס"ד משום דהוזקק לכיבוס בטיל ליה מתורת דם: **אנא כר"ע ס"ל**. דאמר לקמן (דף גג.) היתה לה שעת הכושר לזריקה ונפסלה דמה טעון כיבוס והאי הרי מתחילתו בכלי נתקבל והיתה לו שעת הכושר ואח"כ נפסל בגפילתו על בגד ראשון:

דם חטאת פרק אחד עשר זבחים

יאלכנה לנו ולא לחרס. יאלכנה חדא משמע לומר בלחת מן הנאכלות כמצמי לך הענין הזה ולא בכל הנאכלות נתמעטה חטאת העוף שהיא נאכלת מדברים האמורים צענין ומה אמור צענין כיבוס מריקה ושטיפה: **אורחיה דקרא**. שכל הענין בלשון זה נאמר ^ו ויקרא ^ו תשחט החטאת בצשרה נמדה: **רצה אמר**. האי פירכא דפרכת דלמא פנימיות נתמעטו ממיעוטא דזאת עיקר כיבוס צפנימיות כתיב דאשר יזה בניזלות הכמוצ מדבר והיינו צפנימיות כתיב ד^ו בהן הזאה על הפרכת אבל בחיזונות אין כמוצ הזאה וחיזונות הוא דאיתרבו מתורת:

והא סנא דמסני' אט"פ שאין הכמוצ מדבר אלא בנאכלות קאמר. אלמא עיקר קרא בחיזונות הוא דכתיב ופנימיות מתורת איתרבו: ה"ק אף על פי שיש דברים צענין שאינו מדבר אלא בנאכלות ומאי ניהו מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמיק ליה כל זכר כזהנים יאכל אותה מיהו לענין כיבוס אחד הנאכלות ואחד הפנימיות והפנימיות עיקר דלשר יזה כתיב צהו וחיזונות מוזאת תורת החטאת: **אי הכי**. דעיקר צפנימיות כתיב אלמאי תנא אחד הנאכלות ואחד הפנימיות דמשמע ^ב האמורה בנאכלות נוהגת אף צפנימיות דהכי משמע ^ב האמור בנאכלות הוא הדין האמור צפנימיות אלמא נאכלות צנשמעוהא אתו ופנימיות מנייהוא: **אי הכי חטאת העוף נמי**. תימי ממשעוהא שהרי אף היא מן הניזאות דכתיב והזה (מן) ^ו **חטאת העוף שהכניס** (ויקרא ה:.) **חטאת העוף שהכניס דמה צוארה פנינס**. דין מליקה להייה מהו שמיפסל משום וכל חטאת אשר יוצא: **כגלי שרש דמי**. שהרי לא הוזקקה בקבלת ^א כלי וזה כלייה ומיפסל בהכנסת הדם שהכניסה כגלי להיכל: **או דלמא נו'**. ובהמה שהכניסה לפניס משנשחטה והוציאה וקיבל דמה לא מיפסלה דמדמה אמר רחמנא ולא שהכניסו עם צשרה: **פרכסה ונכנסה לפניס**. בחטאת העוף קמני לה ^א: כשרה. וקס"ד משום דמאליה נכנסה ולא הכניסה הוא ע"מ לכפר וקרא כתיב ^ו ויקרא ^ו לכפר בקדש: **ויאספ לדרוס וחורס**. לאו דוקא נקט וחורה אלא משום דקמני צה ^א צההיא ^ב פרכסה ויאמה לחון וחורה פסולה דדוקא נקט לשמועינן ברותא

[א] יאכלנה יאכלנה כל"ל (ש"ס): [ב] יקרא הוא (ש"ס): [ג] ל"ל בניזאות (ש"ס). וכו' כש"י: [ד] ל"ל התנן (הגרי"ב) וגו' ש"מ והא תנא אט"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות קאמר ה"ק אט"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות הני מילי לענין כיו וכו' כסתי"י ובש"י: [ה] בהמה דמי מדמה אמר כור כל"ל (ש"ס צ"ק): [ו] בש"מ אמר רבה ת"ש: [ז] הבניסה הוא פסולה. וכן כמקור הוציאה הוא (ש"ס): [ח] אבין חטאת העוף שנשפך דמה על הרצפה ואספו מהו כל"ל (ש"ס): [ט] רחמנא כלי שרת כל"ל (ש"ס): [י] לוי מדבי כל"ל (בבבאי וס"ח): [י"א] הבני"צ חסר מי היה הנשאל והמשכך, ואפשר דל"ל לוי מדבי ועי' לעיל ל ע"כ: [י"ב] כתי"מ אידחי ליה מתורת דם. ועי' ש"י ובש"י אות כה: [י"ג] לא שנוא (ש"ס): [י"ד] כ"א כרי יעקב. וכן כש"י (ש"ס). ועי' לקמן ג' ע"א בש"י אות מ: [י"ה] ל"ל שכתוב (ש"ס): [י"ו] דמשמע הוואה האמורה (ש"ס): [י"ז] משמע ה"ה האמור בנאכלות כור ודפוסו וציה (ובי"ט): [י"ח] ל"ל מדם (צ"ק): [י"ח] כסתי"מ וש"מ נוסף כלן דנוי: חטאת בהמה הוי ליה לרבוויי. חיזונות כפנימיות: [י"ט] לקבלת כלי וחורו כלי ומיפסל בהכנסה כדם כור כל"ל (ש"ס): [כ] עי' צ"ח שהגיה בקדשי קדשים. וגו' דהוא ט"ס וי"ל בקדשים קלים. עי' בגימיתא לעיל טו ע"א: [כ"א] דאפילו פרכסה ויצאת מאליה נפסלה ביוצא (ש"ס): [כ"ב] ל"ל בנכסה (ש"ס): [כ"ג] אוספו וכשר להזותו כל"ל (בי"ט, צ"ק): [כ"ד] כ"א צואר (גליון). ונד' וילנא הוצא זה גם צ"מ צענות: [כ"ה] אידחי ליה מתורת דם כל"ל (ש"ס צ"ק): [כ"ו] אי אוספו כל"ל (ש"ס, צ"ק): [כ"ז] פסול לזריקה (ש"ס): [כ"ח] קאמר (ש"ס): [כ"ט] בפ"ק דפרק דהאיכא (ש"ס): [ל] לפנינו שם ליתא ואחד, אלא החופר בור שיח ומערה (הגרא"ש): [לא] אפולגתא (ש"ס): [לב] וצ"ע שם לפי הגירסא שלפנינו (גליון). [דלחמא שם ברישא והכ"א אחד שבת ואחד חול]:

מסורת הש"ס

[א] לעיל י"ה, [ב] לעיל כו, [ג] לעיל ל: צ"ק קטן, [ד] ת"כ צרפ"ד י"א, [ט] ורספוא ובוהים פ"ח ה"ג, [ו] ועי' מו' שבת פ"ח ד"ה אהל, פסחים פה. קח: ד"ה אהל, סוכה כ. ד"ה אחת כמותו כ: ד"ה אהל וע' קידושין יג. ד"ה כסם, מנחות סג: ד"ה רב']

הגהות הב"ח

[ה] גמ' והא תנא אט"פ: [ב] רש"י ד"ה וילנא לדרוס וכו' כסתי"א. ג"צ בקדשי קדשים: [כ"ז]

גליון הש"ס

חוס' ד"ה וקרן וכו' וכן צריך לפרש. וכן לקמן דף ד' ע"ב:

שינויי נוסחאות

[א] יאכלנה יאכלנה כל"ל (ש"ס): [ב] יקרא הוא (ש"ס): [ג] ל"ל בניזאות (ש"ס). וכו' כש"י: [ד] ל"ל התנן (הגרי"ב) וגו' ש"מ והא תנא אט"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות קאמר ה"ק אט"פ שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות הני מילי לענין כיו וכו' כסתי"י ובש"י: [ה] בהמה דמי מדמה אמר כור כל"ל (ש"ס צ"ק): [ו] בש"מ אמר רבה ת"ש: [ז] הבניסה הוא פסולה. וכן כמקור הוציאה הוא (ש"ס): [ח] אבין חטאת העוף שנשפך דמה על הרצפה ואספו מהו כל"ל (ש"ס): [ט] רחמנא כלי שרת כל"ל (ש"ס): [י] לוי מדבי כל"ל (בבבאי וס"ח): [י"א] הבני"צ חסר מי היה הנשאל והמשכך, ואפשר דל"ל לוי מדבי ועי' לעיל ל ע"כ: [י"ב] כתי"מ אידחי ליה מתורת דם. ועי' ש"י ובש"י אות כה: [י"ג] לא שנוא (ש"ס): [י"ד] כ"א כרי יעקב. וכן כש"י (ש"ס). ועי' לקמן ג' ע"א בש"י אות מ: [י"ה] ל"ל שכתוב (ש"ס): [י"ו] דמשמע הוואה האמורה (ש"ס): [י"ז] משמע ה"ה האמור בנאכלות כור ודפוסו וציה (ובי"ט): [י"ח] ל"ל מדם (צ"ק): [י"ח] כסתי"מ וש"מ נוסף כלן דנוי: חטאת בהמה הוי ליה לרבוויי. חיזונות כפנימיות: [י"ט] לקבלת כלי וחורו כלי ומיפסל בהכנסה כדם כור כל"ל (ש"ס): [כ] עי' צ"ח שהגיה בקדשי קדשים. וגו' דהוא ט"ס וי"ל בקדשים קלים. עי' בגימיתא לעיל טו ע"א: [כ"א] דאפילו פרכסה ויצאת מאליה נפסלה ביוצא (ש"ס): [כ"ב] ל"ל בנכסה (ש"ס): [כ"ג] אוספו וכשר להזותו כל"ל (בי"ט, צ"ק): [כ"ד] כ"א צואר (גליון). ונד' וילנא הוצא זה גם צ"מ צענות: [כ"ה] אידחי ליה מתורת דם כל"ל (ש"ס צ"ק): [כ"ו] אי אוספו כל"ל (ש"ס, צ"ק): [כ"ז] פסול לזריקה (ש"ס): [כ"ח] קאמר (ש"ס): [כ"ט] בפ"ק דפרק דהאיכא (ש"ס): [ל] לפנינו שם ליתא ואחד, אלא החופר בור שיח ומערה (הגרא"ש): [לא] אפולגתא (ש"ס): [לב] וצ"ע שם לפי הגירסא שלפנינו (גליון). [דלחמא שם ברישא והכ"א אחד שבת ואחד חול]:

מסורת הש"ס

(א) פרה פ"י [מ"א], ב) מוספ' פרה (פ"ט) [פ"י ה"גן] ע"ש א) ע"י רש"ק, ד) [נעלם פ. יומא ד. מדה ט.], ע' ירושי יומא פ"ה ה"ד, (ס) ת"כ צו פרק ב פ"ו ה"א, (ז) ת"כ שם פ"ו ה"ד, (ז) [נקמן טה: לו: לו:], ת"כ שם, (ח) [נעלם לח:], (ט) ת"כ שם פ"ו ה"ה, (י) ת"כ שם ה"ד, (כ) [נעלם לה: מעילה ה.], (ל) [ובחגיגה כג. ד"ה מת וכו' כתבו דהיינו דווקא בשאר טומאות ק"ן בטומאת מת נפסלה].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר רבה דה"ל טע ד"ה אלף וכו' כשעבדין וכו' בצברה הס"ד ואח"כ מ"ה העבדת כלי של מי חטאת הס"ד ואח"כ מ"ה חוץ וכו' לזין הסתכל הס"ד ואח"כ מ"ה ונטל את הגזין וכו' חטאת הס"ד ואח"כ מ"ה העבירו על פי וכו' למעלה הס"ד ואח"כ מ"ה ואחזיה:

גליון הש"ס

[נכ] דתניא ר' אלעזר אומר מי חטאת וכו' שהרי מ"ן ע"ה. ע"י יצמות דף טז ע"ב [במס' ד"ה ערל וכו']:

שינויי נוסחאות

[א] ש"מ קסבר (ש"ח), וכו' [כש"י: ב] עליה וטוריה (ש"ח: ב) חטות ושרץ בתנור ליכא תנשיות דשרה (תהרי"ב), וכל הפרק שם מיידי בתנור שאני אלף טמא לתחלת (ת"ש וכו'): [ד] על גבי כלי טמא או על כלי (יב"ש: ח) ז"ל יוצא (ש"ח) וכו"מ כש"י: [ז] דבין (ש"ח: ז) ז"ל ומצרפין (ש"ח), וכו' כש"י ד"ו: [ח] ז"ל ר' יעקב כמו דלחא בתוספתא וכו' כש"י (ש"ח: יב) וז"ל כש"י: [ט] כש"ל אפילו לא היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס. ופ"י ג' יו לכאורה י"ט ליעב קושיית הלח"מ ומיידי וכו' על הרמב"ם פ"ח ממעשה"ק ה"ג ועי': [י] ז"ל טנף וחדא להובא דלא היתה לו שעת הכושר (ש"ח), וכו' בכל כשהי' (דק"ס: יא) בפריד"ק הפסיקא אין טעון כיבוס אלא הדם שנתקבל בכ"ל. וע' ש"י בע"ב ד"ה הא ומד"ה מה: [ב] ז"ל בנטמא (ש"ח: ג) כיבוס בזה אחר זה דה"ל (יב"ש וצ"ט: ד) ז"ל בטמאו (שחכ"י: טז) ז"ל וטהורה (שחכ"י) וכלא חוט ב: [ז] ז"ל אידין (בבא"מ: יז) דבור זה שייך לעיל קודם הדבור שלפניו (ש"ח: יח) ובדמיתין (כתה"י ושי"ח: יט) ז"ל בטומאה שבאוריה שעה (גמ"ל לא) יליף אהא דרבי (גמ"י: ב) ז"ל סלקא (יב"ש: בא) מכלן עד סוף ד"ה בראוי ליכא כש"ס, [סומן למחקה בש"מ:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

ניתו על בגד טמא. ונטמא בנגיעתו צו מי היו דס פסול כאליו נטמא קודם לכן ולא צעי כיבוס או דלמא כיון דצעידנא דנפל עליה אכתי כשר הוה והוי פסול דס וטעינת כיבוס לבגד צאין כאחד כדמפרש ואזיל לה רב הונא צריה דרב יהושע: **מדקא מיצעי ליה סבי**. מכלל דפשיטא ליה נטמא ב: קודם לכן דלא צעי כיבוס ואע"ג דהיתה לו שעת הכושר: ש"מ קסבר כו'. ומיהו היכא דפסול דס וטבילת בגד צאין כאחד מיצעי ליה הכי מי אמרינן ה"מ דפסולה אין דמה טעון כיבוס ב: **צוה אחר זה**. שנפסל ואח"כ ניתו: **ודקא מפרץ אציי**. למילתיה דרבה דפריש פלוגתייהו דר' אלעזר ורבנן: **מטהרין**. את האדם מטומאת מת כאליו לא נטמא ב: **שהרי נדה**. שנטמאה בזמת מזין עליה לפני טבילת נדה וטובלת לשמי הטומאות בטבילה אחת שלא מאינו צמורה שהזקקה לטבול לנדמה תחלה ולקבל הזאה וטהרה פ"ו כשתטבול ויש מיכן ראה למי חטאת שנטמאו קודם הזאתן כדמפרש רבה ואזיל: (א) **ואמר רבה**. ר' אלעזר שמציא ראה מהזאת נדה שאינו דומה לוֹו דלילו נדה הזאה וטומאת המים צאין כאחד ואין זו ראה לנטמאו קודם היייה: **אלא שאמרה צטיט רבי עקיבא רבו**. דאמר כל הטומאות מטמאין מי חטאת העוזבין על אחרי ב: הלכן נטמאו המים משעברו על אורי הנדה והזאה לא הואי עד שנגעו המים בצשרה: **חוץ לתנור**. שהיה התנור סמוך לבתול וחלון כותל וכו' לגין והאדם עומד חוץ לתנור כלומר להלן מן התנור שהתנור מפסיק בינו לבין הכותל: [י] **העצום כלי**. של מי חטאת: **והעצירו ע"פ הסנור**. על אור פיו שכל תנוריהם פיהם למעלה: **ונטל את הגזין**. של מי חטאת ובמסכת פרה תנינן לה ומעלה היא למי חטאת: **ואיסוביה אציי** גרסינן: **מודה ר' עקיבא**. אע"פ שנחלק בלגין של מי חטאת מודה הוא בזהא שהעצירה כו' שהיה מזה על האדם ותנור טמא מפסיקו ועצרה הזאה על פי התנור: **[למעלה כלמטה. המאהילים לאיתוי אבן המנוגעת**. אלמא בזהא נדה ליכא למימר לרבי עקיבא משבחה למעלה בצאיר על הנדה נטמאת: **אלא אמר אציי דכ"ע אפילו צמי חטאת לאו כמונה דמי**.

אלא לענין לגין הוא דגזר רבי עקיבא גזירה שמה יניחנה בתוך האויר דרך העצרתו אלז בזהא שאינו מעציר אלף וזרקא מודה הוא דטעור דכיון דנפק מידו נפק לגמרי ואין גידו להכניסה לתנור: **ורבי אלעזר**. דמייתי ראייה למילתיה מהזאת נדה ורבנן דאמרי אינה ראייה: **בדינן טומאה קדומה**. כגון מי חטאת שנטמאו לפני הזאתן מטומאה שבאזתה שעה כגון הזאת נדה שטומאת המים והזאה צאין כאחד קמיפלגי: **רבי אלעזר סבר דנין ורבנן סברי אין דנין**. ולגבי ניתו דס חטאת על בגד טמא דליציעא לן לעיל נמי פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן היא דלרבי אלעזר אין טעון כיבוס דטומאה שבשעת נפילה כטומאה שלפני נפילה ולרבנן לא דמו אהדדי. והאי דקאמרינן אליצא דרבה וכדמפרק ה' אציי ולא אמרינן אליצא דאציי (ואע"ג) דהא דרבה לימיה משום דאציי תלמידו היה ולא נחלק עליו אלף דן לפניו ומירגס הדבר לפניו והודה לו: **דכולי עלמא אין דנין**. ורבי אלעזר טומאה קדומה מטומאה ב: קדומה יליף דרבי אלעזר סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות וכי נפלה הזאה קמיייתא עלה אכתי לאו הזאה היא לטהרה ואע"ג שנטמאת הזאה הראשונה כשנגעה בה מחרת ומצטרפת עס השניה להשלים השיעור אלמא מי חטאת שנטמאו לפני הזאה מטהרין: **ורבנן סברי אין הזאה צריך שיעור**. ומהזאה קמיייתא אסתלקא ב לה הזאה וליכא למילף מינה טומאה קדומה דהך דגבי נדה טומאה שבאזתה שעה היא: **מדמה**. מיעוטא היא דמה של זו ולא דמה של אחרת. רבי עקיבא ה' ורבי שמעון פליגי בזהא פסולה דמיעט קרא ולפרושי קאתו: **כפיצי אופה**. בתריה דקרא דכיבוס ומריקא ושגיפה כתיב כל זכר בזהנים יאכל אותה (ויקרא ו): **אופה פרט לתרומה**. ואמריקא ושגיפה קאי כדאמרינן לקמן צפירקין (דף טו:): **ורבי שמעון לטעמיה**. לקמן במתניתין (דף טה:): **ב'רתג' ניתו מן הלואה על הבגד כו'**. כדמפרש טעמא בגמרא: **מן הקרן**. של מוצא ומן היסוד של שירים ובפרק בית שמאי (לעיל נט.) תרגימנא דמן הקרן מן המס ומן היסוד מן הראוי ליסוד דמשניתן מתן דמה אין שירים טעונין כיבוס. וטעמא מפרש בגמרא: הכי גרסינן במתניתין **נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס ואין טעון כיבוס אלף הדס שנתקבל ככלי כו'**. ובגמרא בא [ע"ב] פריך הא תו למה לי: **נשפך על הרצפה**. מלואר בזהמה: **גב' בראוי להזאה**. שנתקבל ככלי: הא

צג.

מי חטאת שנשטמאו מטהרין. וא"ת א"כ למה גזרו שלא יעציר אדם מי חטאת ואסר חטאת צנהר ובספיניה כמעשה שהיה כדליתא ציצנות פרק האשה שלום (דף קנח: ובחגיגה כג.) וי"ל דהתם קודם קידוש והכא לאחר קידוש א: **ט ניתו מן הצואר ע"ה** הבגד אין טעון כיבוס. מרישא לא שמעינן דהוה אמינא הכא שאני משום דצבת אחת:

מי חטאת שנשטמאו מטהרין. וא"ת א"כ למה גזרו שלא יעציר אדם מי חטאת ואסר חטאת צנהר ובספיניה האשה שלום (דף קנח: ובחגיגה כג.) וי"ל דהתם קודם קידוש והכא לאחר קידוש א: **ט ניתו מן הצואר ע"ה** הבגד אין טעון כיבוס. מרישא לא שמעינן דהוה אמינא הכא שאני משום דצבת אחת:

כלי על גבי מקום טמא כמונה דמי דתנן^[א] היה עומד חוץ לתנור ושרץ בתנור ^[ב] והושיט ידו לחלוץ ונטל את הלגין והעבירו ע"פ תנור ר"ע מטמא וחכמים ימטהרין ובהא פליגי דר' עקיבא סבר כמונה דמי ורבנן סברי לאו כמונה דמי ואיתיביה אביי מודה^[ב] רבי עקיבא בהזאה שהעבירה על ד' כלי חרס טמא על גבי משכב ומושב טמא שהיא יטהורה שאין לך דבר שמשטמא למעלה כלמטה אלא בזית מן המת ושאר כל המאהילין לאיתויי אבן המנוגעת אלא אמר אביי דכ"ע לאו כמונה דמי והכא בהא קמיפלגי דרבי עקיבא סבר גזרינן שמא ינוח ^[ח] ורבנן סברי לא גזרינן ומודה רבי עקיבא בהזאה כיון ^[ז] דנפק נפק ורבי אלעזר ורבנן במאי קמיפלגי אמר אביי בדינן טומאה קדומה מטומאה שבאותה שעה קמיפלגי כ"ס דנין ומו"ס אין דנין ^[א] רבא אמר דכ"ע אין דנין והכא בהא קמיפלגי דר"א סבר ^[ג] הוואה צריכה שיעור ומצטרפין ^[ז] להזאות ורבנן סברי הזאה אין צריכה שיעור: חטאת פסולה כו': ת"ר ^[ה] מדרמה מדרם כשירה ולא מדרם פסולה ר"ע ^[ח] ואומר היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס לא היתה לה שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס ור"ש אומר האחד ^[ט] זה ואחד זה אין דמה טעון כיבוס מאי טעמא דרבי שמעון כתיב ² אותה וכתוב מדרמה חד להיכא דהיתה לו שעת הכושר ^[י] ורבי עקיבא ^[ח] אותה פרט לתרומה ור"ש למעמיה דאמר ^[י] קדשים קלים אין טעונין מריקה ושמיפה וכ"ש תרומה: **ב'רתג'** ^[א] ניתו מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס ^[א]מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס ^[ב]נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס יאין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי וראוי להזאה: **גב'** ^[א] ת"ר יכול ניתו מן הצואר על הבגד יהא טעון כיבוס ת"ל ³ אשר יזה לא אמרתי לך אלא בראוי להזאה תניא איך יכול ניתו מן הקרן ומן היסוד יהא טעון כיבוס ת"ל ³ אשר יזה ^ב פרט לזה שכבר הוזה: נשפך ^[א] על הרצפה כו':

אלא לענין לגין הוא דגזר רבי עקיבא גזירה שמה יניחנה בתוך האויר דרך העצרתו אלז בזהא שאינו מעציר אלף וזרקא מודה הוא דטעור דכיון דנפק מידו נפק לגמרי ואין גידו להכניסה לתנור: **ורבי אלעזר**. דמייתי ראייה למילתיה מהזאת נדה ורבנן דאמרי אינה ראייה: **בדינן טומאה קדומה**. כגון מי חטאת שנטמאו לפני הזאתן מטומאה שבאזתה שעה כגון הזאת נדה שטומאת המים והזאה צאין כאחד קמיפלגי: **רבי אלעזר סבר דנין ורבנן סברי אין דנין**. ולגבי ניתו דס חטאת על בגד טמא דליציעא לן לעיל נמי פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן היא דלרבי אלעזר אין טעון כיבוס דטומאה שבשעת נפילה כטומאה שלפני נפילה ולרבנן לא דמו אהדדי. והאי דקאמרינן אליצא דרבה וכדמפרק ה' אציי ולא אמרינן אליצא דאציי (ואע"ג) דהא דרבה לימיה משום דאציי תלמידו היה ולא נחלק עליו אלף דן לפניו ומירגס הדבר לפניו והודה לו: **דכולי עלמא אין דנין**. ורבי אלעזר טומאה קדומה מטומאה ב: קדומה יליף דרבי אלעזר סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות וכי נפלה הזאה קמיייתא עלה אכתי לאו הזאה היא לטהרה ואע"ג שנטמאת הזאה הראשונה כשנגעה בה מחרת ומצטרפת עס השניה להשלים השיעור אלמא מי חטאת שנטמאו לפני הזאה מטהרין: **ורבנן סברי אין הזאה צריך שיעור**. ומהזאה קמיייתא אסתלקא ב לה הזאה וליכא למילף מינה טומאה קדומה דהך דגבי נדה טומאה שבאזתה שעה היא: **מדמה**. מיעוטא היא דמה של זו ולא דמה של אחרת. רבי עקיבא ה' ורבי שמעון פליגי בזהא פסולה דמיעט קרא ולפרושי קאתו: **כפיצי אופה**. בתריה דקרא דכיבוס ומריקא ושגיפה כתיב כל זכר בזהנים יאכל אותה (ויקרא ו): **אופה פרט לתרומה**. ואמריקא ושגיפה קאי כדאמרינן לקמן צפירקין (דף טו:): **ורבי שמעון לטעמיה**. לקמן במתניתין (דף טה:): **ב'רתג' ניתו מן הלואה על הבגד כו'**. כדמפרש טעמא בגמרא: **מן הקרן**. של מוצא ומן היסוד של שירים ובפרק בית שמאי (לעיל נט.) תרגימנא דמן הקרן מן המס ומן היסוד מן הראוי ליסוד דמשניתן מתן דמה אין שירים טעונין כיבוס. וטעמא מפרש בגמרא: הכי גרסינן במתניתין **נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס ואין טעון כיבוס אלף הדס שנתקבל ככלי כו'**. ובגמרא בא [ע"ב] פריך הא תו למה לי: **נשפך על הרצפה**. מלואר בזהמה: **גב' בראוי להזאה**. שנתקבל ככלי: הא

עין משפט ונר מצוה

י א מיי פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ט:
יא ב מיי פ"ח מהלכות פרה אלומה הלכה ג:
יב גד מיי פ"ד שם הל"ה:
יג ה מיי פרק ח מהלכות מעה"ק הלכה ג:
יד ו מיי שם הלכה ו:
טו ז מיי שם הלכה (ד) [ז]:

תורה אור השלם

1. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדיקה על הבגד אשר יזה עליה חבבס במקום קדש:
2. כל זכר בבחיהם יאכל אתה קדש קדשים הוא:
3. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדיקה על הבגד אשר יזה עליה חבבס במקום קדש:
ויקרא ו, כ

מוסף רש"י

מתני'. מן הקרן. משנגע בקרן המזבח ניתו על הבגד ומן היסוד. משנשפטו שירים ליסוד ניתו מן היסוד לבגד (לעיל לוח):
אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה. כלומר אשר יזה מדם העומד לאותו. דעדיין לא נעשית מנות, ההוא הוא כשנינו ממנו על הבגד קודם וזיקא או בשעת וזיקא טעון כיבוס, ולא שכבר הוזה, דלחלק הזאה אין העומד טעון כיבוס דלחלקא שנתק בין וזקו כשר בין וזקו פסול אילו טעון כיבוס (משניות ה):

שיטה מקובצת

ונבט' אלה חלצין וכו'. בשל מי חטאת אצירי. דבשאר טהרות ליכא מלן דמתמיר לאחשויה כמות. ומינה ומאי נפקא מינה אם טמאת הלז ר' אלעזר פ"ל דמי חטאת שנטמאו מטהרין ובשעת ר"ע רבו אמרי. ולפי מירון הסוף שתרטו על קושא דכתיב מת בספינה דהתם קודם קידוש והכא לאחר קידוש, אין קשה זה כלום, דר"ש נמי דשטמא קודם קידוש (הורפ' זל. ב"ש):
רש"י ד"ה רבי אלעזר סבר דנין ב'. דהא דרבה ליתיה משום דאבי תלמידו הוה וכו' י"ב ושם משום דבא נחוק לה בשמי הזאות וכמ"ד הזאה צריכה שיעור ולדויה ודאי הויה טומאה קדומה, משי"ה קאתר כרבה דמוקו לה במדא הזאה ולא משום כדדיה דס"ל כמות דמי והויה לה טומאה קדומה אלף כדמתק אציי דכ"ע לא כמות דמי (הורפ' זל. ב"ש):
תרו"ח מי חטאת וא"ת ב"ה י"ב הרי"ם ז"ל מירן דטומאת מת שאני דהואיל וכל ליטהר מטומאת מת לירך להיות טהור ממנה, והכא מיידי בשאר טומאות ע"כ. וכן תרלו בתוספות במס' מנינה דף כב ע"א (ד"ה מת) (ב"ש: ד"ה ב"ה מיישא לא שבעין ב'. י"ב ח"ל הרי"ם ז"ל וא"ת מרישא שמעת לה דקבלו פסולין דהאי נמי מתקבל פסול שגא מתקבל ככלי. וי"ל דליצטרך משום דפסול והאמת צאין כלחת ומי"מ לא מצינ למשפט מינה בעיין לעילא דשאני התם דמתקבל כהכשר (ב"ש):